

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 24 K.
Félévre — — — 12 K.
Negyedévre — — — 6 K.
Egy óra — — — 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér. 1

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadlat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.
Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor. ■■■■■

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 64. szám.

Hétfő, március 18.

Torontálvármegye és a politikai helyzet.

A vármegye bizalma a kormány iránt. — A megyei munkapárt gyűlése. — Torontálvármegye közgyűlése.

Nagybecskerek, márc. 18.

A mai hétfő a politika nagy napja volt nálunk. Ma megnyilatkozott a vármegye közönségének óriási többsége, amely hosszu évtizedeken át rendületlen hűve hatvanhetes alapon a hazafias szabadelvű haladásnak s amely itt Torontálvármegyében a magyar politikának mindig gerincét képezte.

A vármegye közönségének ez az óriási többsége ma állást foglalt a legutóbb olyan sajnálatosan alakult politikai helyzetben egyrészt a munkapárti gyűlésen, másrészt a törvényhatóság közgyűlésén.

S amily impozáns és hatalmas erejű volt ez a megnyilatkozás és állásfoglalás, olyan komoly, méltóságteljes, megfontolt volt, amit a vármegye közönsége mindenkor tanusított, amikor komoly időkben állást kellett foglalnia.

Ugy a pártgyűlésen, mint a törvényhatóság ülésén elhangzott beszédek, a benyújtott határozati javaslat, valamint a vármegye főjegyzőjének nagystilű tőlából eredő főirat, amely egy finom, kifejező politikai tanulmány, ezt a komolyságot, megfontoltságot s a viszonyokat minden részletében mérlegelő alaposágot tükrözi vissza. Mindez, úgy mint a multban is, hathatós erősségül szolgálhat a kormány által követett tiszta hazafias szabadelvű politikának, annak a politikának, amelynek a vármegye közönségének óriási többsége mindenkor igaz lelkes hűve és hathatós támasza volt.

Most adjuk itt a mai nap eseményeiről szóló részletes tudósításunkat:

A pártgyűlés.

Ritka mozgalmas napja volt ma Nagybecskereknek. Hosszu idők óta alig láttunk annyi idegent Nagybecskereken mint ma, amikor a vármegye minden vidékéről ideözönlött a választóközönség nagy sokasága, hogy minél impozánsabb módon mutassa ki ragaszkodását a kormány és annak hazafias álláspontja mellett.

A kaszinótársulat nagy terme, ahol a mai politikai eseményeknek első aktsusa: a munkapárt gyűlése lefolyt, már jóval tíz óra előtt megtelt, úgy, hogy mire a pártgyűlés megkezdődött, már mozogni sem lehetett a hatalmas teremben s legálább ugyanannyi ember a szomszéd helyiségekbe és az utcára szorult.

A gyűlésen olyan sokaság jelent meg, hogy a jelenvoltak teljes névsorát kö-

zölni fizikai lehetetlenség, azonban amennyiben lehetséges volt följegyzéseket tenni, hozzávetőleg a következőket sikerült följegyeznünk:

Tallian Béla báró vbtt. pártelnök, dr. Dellimanics Lajos főispán, Csekonics Sándor gróf, Jankó Agoston alispán, dr. Vincze Erő m. főjegyző, Papp Géza, ifj. dr. Daniel Pál, Tellecsky Kristóf, Pirkner János, dr. Bogdán Zsivkó országgy. képviselő, Tóth István min. tan. pénzügyigazgató, dr. Perisics Zoltán polgármester, Csathó Lajos sir. közjegyző, Kéler Akos m. tiszti főügyész, Franz J. L. keresk. tanácsos, a nagybecskereki munkapárt elnöke, Palanacsy Gyula Cserépalja, Gesztessy László jegyző Gyertyámos, Stenczer Adolf Lovrin, Lázár Péter Tiszaszentmiklós, dr. Urményi Sándor Bánlak, dr. Weliacha Károly Pancsova, Róser Ádám Gyertyámos, ifj. Tullics György Zombolya, Gottschall Miklós, Neurohr Miklós, Neurohr Mihály, Unterreiner János ifj., Bauer Mihály, Vihely Géza Garabos, Bartole János, dr. Riesz Jakab, Tasnády Endre, dr. Steinbach Béla, Kozenkay Béla, dr. Szentiványi Ferenc, Marton Andor, Jakabházy Béla, Kaufmann István Csatád, Steinbach Antal Módos, Bezuk István Zombolya, Lauter Miklós Zombolya, dr. Tauffer Béla Zombolya, Bakalovich Plató Nagybecskerek, Gyertyánffy Andor Gyér, Loch Jakab Écska, László Endre Écska, dr. Vászits Endre, Nikolics Bogdán Nagybecskerek, Mayer Rezső, Mencer Lipót, dr. Pollák Viktor, Steinitzer Géza, Oldal Antal Nagybecskerek, Kögl Béla Écska, Magyary Pál, dr. Hubert Zsigmond, Menyhart Károly, Haidegger Odón, Bánlaki András, Bielek Antal, Hegedűs Kálmán Nagybecskerek, Barényi Gyula Zombolya, dr. Ernst Lajos Módos, Schira Károly Mayer Henrik Nagybecskerek, Reitter Oszkár, dr. Weitzschan József, dr. Demkó István, dr. Mihalovits István, Uzbasits Gáspár, Grézlo János, Filkovic Boldizsár, Daniel Ferenc, dr. Végh Lajos Nagybecskerek, Zsiross Lajos Nagyikinda, Csolákovits Milivoj, Radonits Gyula, Csobán Tivadar, Jankovits Dusan, Teodorovits Sándor Számos, Teodorovits György, Tallian Vilmos Törökkanizsa, Schulpe Vilmos, Törökkanizsa, Tóth Károly Szőreg, Napholtz Lajos Törökkanizsa, Bagary Géza, Oprean Aurél, Ringhoffer Andor Józseffalva, Hatz Elek Hódegyháza, Weidlinger Benő Szanád, Sziklássy Gyula Nagyszentmiklós, Draxler Ferenc Nagyikinda, Vámos Ignác, Dr. Baár Jenő, Barth Károly, báró Hauser Károly, dr. Stern Lázár, Farkas Vince, dr. Steiner Gyula, Friedmann Alfréd, dr. Iványi Mór, dr. Neumann Gyula, Dr. Sal Ferenc, Szalay József, dr. Annau Ernő, Poroszkay Béla, Jeszenszky Nándor, dr. Haidegger Lajos, Szavits Gerő Nagyikinda, Kajtár Jenő Nagyikinda, Zsiross Imre, Mangold Hermann, dr. Klein Mór, Lowieser Imre, Szépfy Elemér, idb. Tullics György, dr. Szántó Adolf, dr. Mencer Izidor, Kiss István, báró Csávossy Ignác, dr. Gyertyánffy Jenő, idb. Birg Péter, dr. Kleits János, Winter Fülöp, Naszke Károly, Benedek Zoltán, Alexich Bogolyub, Liptay István, Grosz György, Knab Ádám, Annau J., Sóka Ignác, Barát János Felsőmuzslya, Strosz Béla, Engel Ferenc, Mirkov Iván, Kollarits

Gábor, Steyer István, Wadler Nándor Csene, dr. Kiss János, Kasztory János Nagyikinda, Sepsey Mihály Torontálvásárhely, Pártay Zoltán Nagyzersebetlak, Thöresz Jakab Billéd, Jedlicska Jenő, Szekeres Kálmán, Lovrits Antal, dr. Karathur Arthur Pancsova, Szávits Szilárd Basahid, Racz Jakab, Droba Márton, Nagyzersebetlak, Mundloch Mihály Tiszaszentmiklós, Hirschl Hermann, Magarasevits Pál Gyála, dr. Braun Gyula Torökkanizsa, dr. Tóth Rezső, Forster Imre, Dolleschall Lajos, Dus Sándor Nagyikinda, Freund Samu, Kluge Károly, Ormay Lajos, Wattay Endre, Lakatus Szvetozár Elemér, Domba Kristóf Mokrin, Tatarovits János Mokrin, Müller Sándor Bocvár, Csik János Bocvár, Rigyieski Milán Szerbpadé, Biró János Mokrin, Szuvajdzsin Milán Mokrin, Kohn Bernát Mokrin, Grézlo Gyula Tiszahégyes, Jovanovits Zsiva Tiszahégyes, Rigó István, Grósz József Ópáva, dr. Goldmann József, Veress Péter, Veress Kelemen, Spolarich Zsigmond, Elek Gusztáv Nagygáj, Rankovits István Törökbecse, Rehling Ferenc Nagytárnok, Loncsár Pál Melencze, Prém Péter Lázárföld, Belitska Gusztáv Botos, Axmann János, Bezdán József Torda, Wagner Nándor Elemér, dr. Magyar Károly, Mainszki Lukács, Augusztin Miklós, Kiszelicsy Milán Tarras, Szücs István, dr. Tóth Béla Törökbecse, Kovács Dezső, Jovanovits György Ittebe, Vuchetich István Párdány, Petrikovits Robert Párdány, Géczy Lajos, Teodorovits Szvetozár Écska, Vuchetich Árpád Perlasz, Ferch Rezső Perjámos, Martin Jakab Perjámos, Steiner Géza Perjámos, Krevráth Armin Nagyszentmiklós, dr. Gyorgyevits Milos, ifj. Bobor Gyula, Hadfy Károly Nagyszentmiklós, Schleich Miklós Katalinfalva, dr. Pejov Lipót Antalfalva, dr. Kéler Béla, dr. Draxler Bruno Nagyikinda, Hertelendy Ferenc Párdány, Gáspár Ernő, Gelsinger Gyula Ujözora, Jankovits Szilárd Melencze, Pokresz Ferenc Felsőmuzslya, Keresztes Aladár, László Lajos, Grünbaum Frigyes, Fischer Miklós, Forster Imre Idvor, Krumenacker Ferenc stb.

Kévéssel tíz óra után foglalta el a fölállított emelvényen, zajos éljenzés közben Tallian Béla báró vbtt. pártelnök az elnöki széket s azután a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Az elnöki megnyitó.

Tisztelt pártgyűlés! Tisztelt barátain!
A komoly politikai helyzet szükségessé teszi azt, hogy nemcsak az országgyűlés és a központi munkapárt, hanem egyuttal a törvényhatóságok s esetleg a választókerületek is a kormány lemondásával foglalkozzanak, megítélik a politikai helyzetet és ezzel szemben állást foglaljanak.

Ebből a szempontból szükségesnek tartottam a torontálmegyei nemzeti munkapártot közgyűlésre összehívni és örvendek, hogy ily szép számban itt megjelenni szivesek voltatok, mert ez bizonyossága annak, hogy pártunk minden tagja mélyen átérzi a nehéz helyzetet, melyben ma az ország van. Én nem akarok itt most politizálni, csak alkalmat kívánok és tartok szükségesnek adni arra, hogy ebben a mai helyzetben, melyben az ország politikai viszonyai ma állanak, a munkapárt felfogása minden befolyás nélkül, önmagától megnyilatkozzék.

Midőn a tisztelt munkapárt tagjait szívélyesen üdvözlöm, meg vagyok győződve, hogy a magyar nemzet minden-

SCHWARZ DÁVID FIÓKUZGETE NEIZER SÁNDOR
NAGYBECSKEREK, KÉK ÜZGET.

Naponta érkeznek új.lonságok: női kosztümök (kabát és alj), leány kosztümök (kabát és rövid alj), felöltők, pongyolák, bluzok, férfi és gyermekruhákban. 293-15.9

Minden darabon feltüntetett szigoruan szabott gyári árak.

kori királyhűsége, a nemzet jogainak biztos védelme és a pártszempontokon való fölülemelkedés fogja vezérelni a munkapártot határozata meghozatalánál. Ebből a szempontból bírálok el a helyzetet, ebből a szempontból méltóztassanak a kérdéshez hozzászólni. Szívélyesen üdvözölve a tagokat, az ülést megnyitom.

A jegyzőkönyv vezetésére Kaufmann István urat kérem fel, az első szónok dr. Annau Ernő.

A határozati javaslat.

Tallian Béla viharos éljennel fogadott beszéde után dr. Annau Ernő, a nagybecskereki munkapárt alelnöke szólalt föl s határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé a következő beszéd kíséretében:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Mi, akik a napi, az aktív politikában nem veszünk részt, a mi közömbösségünkben csak akkor ragadtunk ki, amikor valami országos fontosságú esemény szólit bennünket csatasorba a pártvezérek által vallott pártelvek mellett. Igen tisztelt uraim, mindnyájunk élénk emlékezetében él, hogy mily nehéz viszonyok között vállalkozott a jelenlegi kormány az ország ügyeinek vitelére, a király és nemzet közt teljesen megbomlott egyetértés helyreállítására, a nemzeti munka teljesítésére és a gazdasági fejlődés érdekében hozandó törvények alkotására. És igen tisztelt uraim, mikor ez a kormány magának ugyszólván semmiből egy hatalmas pártot, egy lelkes pártot teremtetett és kész erre a nemzeti munkára, akkor igen tisztelt uraim, egyrészt egy kisebbségi párt, egyrészt az ő terrorizmusával megakasztja a parlamenti munkát, másrészt ismét jelentkezik az az osztrák intrika, mely csak az első alkalmat lesi arra, hogy a király és nemzet közt helyreállított egyetértést ismét megbolygassa. Erre kedvező alkalomnak látszik az a lépés, melyet a kormány tett az obstrukció letörésére, azt a lépést választotta, melylyel a kormány arra vállalkozott, hogy az újoncmegajánlási törvény ügyében országos határozattal magyarázatot adjon. Igen tisztelt uraim, ezzel a lépéssel az osztrák intrika beavatkozik a mi legszentebb, legsajátosabb nemzeti, alkotmányos jogainkba és a király vétőjével igyekszik annak kimondását megakasztani. És az a kisebbségi párt támogatja, istápolja ezt az intrikát, mikor az a nemzet supremáciájának letörésére igyekszik, azt az osztrák intrikát támogatja, melynek az összbiradalmi ábránd volt mindenkor a legfontosabb. (Gyalázat! Ki velük!)

Mikor a kormány és az országos párt a legerélyesebben állást foglal ezen beavatkozás ellen és mikor egyhangú lelkes határozattal tüntet a kormány álláspontja mellett, akkor kötelességet véltünk teljesíteni a mai ülés összehívásával, mert hisz a kormány számított is az egész ország egységes támogatására. Mi tehát igen tisztelt uraim, kötelességünknek tartjuk, hogy mi is demonstráljuk mindenki előtt, hogy a kormány és az országos párt ezen eljárásában, magatartásában a nemzetre támaszkodik, a nemzet bizalmára támaszkodik és ezen kötelességünkkel kifolyólag kijelentjük itt azt, hogy jöjjön bármiféle kormány, az ennek a hatalmas pártnak támogatására csak úgy számíthat, ha magáévá teszi gróf Khuen álláspontját, ha továbbá tisztán és kizárólag, minden hátsó gondolat nélkül, a 67-es közjogi alapon megáll és ha — azt hiszem ez a legfontosabb — a katonai véderőjavaslatot véglegesen, a két éves katonai szolgálat behozatalával rendezzi.

Ezek alapján igen tisztelt uraim, legyen szabad a következő határozati javaslatnak elfogadását indítványoznom:

Határozati javaslat.

A Torontálvármegyei nemzeti munkapártnak Nagybecskereken 1912. évi március hó 18-ikán tartott köz-

gyűlése mély sajnálattal veszi tudomásul a kormányak lemondását, magáévá teszi az országos pártnak 1912. március hó 8-ikán hozott határozatát, a felségjogokat tiszteletben tartó, de a nemzet jogait is biztosító pártelvek mellett tántorithatlan hűséggel kitart, a válság mielőbbi megoldását, a két éves katonai szolgálatot statuáló véderőreform végleges törvényi megalkotását parancsoló szükségként óhajlja. Az 1888. évi XVIII. t.-cikkben foglalt felségjogra vonatkozólag a miniszterelnök és az országos párt által elfoglalt álláspontot helyesli, a miniszterelnöknek és az egész kormánynak eljárásáért bizalmat szavaz.

Utána Vászity Endre szerbül, majd Kaufmann István németül tolmácsolta a határozati javaslatot, amelyet a pártgyűlés falrengető éljenzés mellett egyhangú lelkesedéssel elfogadott.

Ugyancsak egyhangú éljenzéssel elfogadja a gyűlés dr. Annau Ernőnek azt az indítványát, hogy a pártgyűlés táviratilag üdvözölje gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, a kormányt, az országos munkapártot és Tisza István grótot.

Az üdvözlő-táviratok

a következők:

Nagyméltóságú

gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök urnak

Budapest.

A Torontálvármegyei Nemzeti munkapárt mai napon tartott közgyűlése Nagyméltóságú gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek és a kormánynak a véderőjavaslat tárgyában elfoglalt álláspontjait és magatartásáért bizalmat szavazott és Nagyméltóságú gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, a kormányt, az országos munkapártot és Tisza István grótot, a kormányt, az országos munkapártot és Tisza István grótot.

Tallian Béla báró, pártelnök.

Nemzeti Munkapárt Elnöksége

Budapest

A torontálvármegyei nemzeti munkapárt mai napon tartott közgyűlése az országos párt március 8-án hozott határozatát s az abban elfoglalt álláspontot lelkesedéssel magáévá tette, a kormánynak és az országos pártnak bizalmat szavazott.

Tallian Béla báró, pártelnök.

Nagyméltóságú

Gróf Tisza István ur

Budapest

A torontálvármegyei nemzeti munkapárt mai közgyűlésén óriási számban és lelkesedéssel magáévá tette a nemzeti munkapárt március 8-iki határozatát és Nagyméltóságú gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, a kormánynak és az országos pártnak bizalmat szavazott.

Tallian Béla báró, pártelnök.

A pártgyűlés berekesztése.

Tallian Béla ezután a következő szavakkal rekesztette be a pártgyűlést:

Igen tisztelt pártértekezlet!

Egy pillanatig sem kételkedtem abban, hogy Torontálvármegye munkapártja, a vármegye közönsége, sőt tovább megyek, a vármegye egész lakossága ebben a kérdésben, mely alkotmányunk megvédésének egyik legszebb momentum, egyképpen párt, vallás és nemzeti-ségi különbség nélkül együtt van és együtt lesz. Midőn örömmel adok kifejezést e felett, egyttal köszönetet mondok mindazoknak, kik a mai közgyűlésre távolról befáradtak, kik a mai közgyűlés munkájának előkészítésében közreműködtek, különösen dr. Annau Ernőnek s a magam részéről magamat és elnöktársaimat további szíves bizalmukba ajánlván, az ülést bezárom.

Az elnök zárószavaira még egyszer megújult az éljenriadal s azután igazán ünnepies emelkedett hangulatban szétoszlott a nagy sokaság.

A vármegye közgyűlése.

A pártgyűlésről a törvényhatósági bizottsági tagok a megyeházára vonultak, amelynek tágas díszterme csakhamar szorongásig megtelt bizottsági tagokkal, akik szintén oly óriási számmal vonultak föl, amelyet még alig lehetett látni a vármegye nagytermében.

Pontban 11 órakor dr. Dellimanic Lajos főispán elfoglalja az elnöki széket s előadja, hogy Tallian Béla báró törvényhatósági bizottsági tag és társai beadványt intéztek hozzá, amelynek alapján a mai napra rendkívüli közgyűlésre hívta össze a törvényhat. bizottságot. Üdvözli a rendkívül nagy számban megjelent bizottsági tagokat s mutatja a Tallian Béla báró és társai által beadott indítvány a közgyűlés első tárgya, átadja a szót Tallian Béla bárónak.

Tallian Béla báró beszéde.

Tallian Béla báró szólásra emelkedik s a következő beszéddel fordul a törvényhatósághoz:

Méltóságos főispán Ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

— Nehéz és sötét felhők tornyosulnak hazánk egén, melyeknek sötét méhéből ránk sulyos következmények hárulhatnak. Adja a Mindenható és Magyarország jogéneke, hogy kár nélkül vonuljon el fölöttünk e veszedelem. Ily valóban sulyos viszonyok közt, mint amilyenek a maiak, Magyarország összes lakossága félretett mindig minden harcot, minden visszavonást, minden pártkereteket és egyesült a multban. Legyen szabad remélnem azt, hogy a mai viszonyok közt is félretesszünk minden személyes torzalkodást, a pártkeretek határait és egyek leszünk akkor, amikor az ország vitális érdekeiről van szó. Ez tette szükségessé a mai közgyűlés összehívását és azt hiszem, hogy kötelessége volt Torontálvármegyeinek ma összehívni, hogy egyike legyen az elsőnek az országban azoknak a vármegyeeknek, melyek a politikai válság tekintetében állást foglalnak.

Személyes kérdések ilyen ügyek tárgyalásával nem szokásosak. És ha én mégis nem kerülhetem ezt ma el, tennem kell ezt azért, mert a mai válság a kormány helyzetével és személyével olyan szoros kapcsolatban van, hogy a kettő egymástól el nem választható. A Khuen-Héderváry-kormány zilált állapotban vette át az ország helyzetét. Rendezte annak pénzügyi viszonyait, aktívva tette költségvetésünket, fonos és életbevágó törvényeket hozott és ilyeneket készít elő, erősítette és visszaállította az ország tekintélyét és ami a politika legfőbb feladata volt, helyreállította a nemzet és a korona közti egyetértést. Talán éppen ezen kiválóságai voltak azok, amik szomszédainknál szemét szurtak, úgy, hogy megindították a harcot a kormány ellen, nem azért, hogy a kormányt megbuktassák, hanem, hogy a véderőjavaslatot visszavonassák és keresztülvitelét lehetlenné tegyék. A Khuen-Héderváry-kormány bírja ma is a felség feltétlen bizalmát, bírja az országgyűlésnek és a nemzet nagy többségének feltétlen támogatását és dacára ennek mégis egészen alattomban nem férfiasan és nyíltan támadták meg kormányunkat a tulsó oldalról, hogy ott a zavarosban halászhasanak, hogy saját tehetetlenségüket palástolhassák.

Hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság ebben a fontos kérdésben tisztán lásson, szükségesnek tartom ezzel a kérdéssel objektíve és elfogulatlanul foglalkozni.

A korona joga a katonaságra vonatkozólag az 1867. XII. t.-c.-ben van lefektetve, ugyanezen törvények állapította meg a nemzetnek újoncmegajánlási jogát. Ez a két jog kapcsolatba egymással abszolút nem hozható, mert az egyik tisztán felségjog, a másik pedig nem közös jog Ausztriával, hanem kizárólag magyar belügy, melyhez senkinek másnak, csakis kizárólag az országgyűlésnek, a magyar nemzet többségének van joga

Eredeti müncheni „Salvator-sör” naponta friss csapolás. Ezenkívül **Dreher Korona-sör** is állandóan csapon van.

hozzászólani. Az 1888: XVIII. törvények a felség katonaságra vonatkozó jogait bővítette azzal, hogy szükség esetén a tartalék egy részét és a póttartalék egy részét behívhatja és visszatarthatja tényleges szolgálatra is.

A lemondott kormány abban a becsületesebb meggyőződésben, hogy ezzel a korona jogait a legkevésbé sem sérti és abban a hitben és reményességben, hogy a véderővitának hosszúra nyúlt ügyét előbbre viheti, a Kossuth-párt, a néppárt és az Andrassy-párt kívánságára beleegyezett abba, hogy a véderőtörvény 43-ik szakaszánál egy oly értelmű országos határozat hozassék, amely kimondja: hogyha nem vehető igénybe a tartalék és póttartalék visszatartása, a magyar országgyűlés az ujoncajánlást megtagadja, másodsor akkor, ha a kormány az ujonc megajánlásra vonatkozó törvényjavaslatot nem terjeszti be az országgyűlésnek, ha a korona a magyar országgyűlést nem hívja egybe. Tisztelt uraim, ezt a kérdést eddig mindig minden kormány így magyarázta és csakis így magyarázhatta és mégis odaát a szomszédban illetéktelen faktorok beavatkozása meggyanúsította a magyar nemzetet, megtámadta a magyar nemzetet, megtámadta magát, mint a sajtó útján meggyanúsította azzal, hogy a király és korona jogai akarunk beleavatkozni. Pedig erről soha szó nem volt és nem is lehetett.

Nézzük csak tisztelt törvényhatósági bizottság, mi volt és mi lehetett az oka annak, hogy az osztrák kormány és a közös hadügyminiszter alattomos hadjáratot indított a magyar kormány és az országgyűlés ellen. Ausztriában a véderőjavaslat megszavazásához alkotmányos módon az osztrák parlament kétharmad többsége szükséges. Nagyon jól tudja mindenki, hogy odaát nemcsak kétharmad többsége, de egyszerű többsége sincs az osztrák kormánynak. Eppen ezért arra törekedett az osztrák kormány, hogy egy provizoriummal üsse ki a nyeregéből a véderőjavaslatot, egy oly provizoriummal, melynek megszavazásához csak egy szavazattöbbség szükséges. Ez volt az első rugó, melylyel a magyar kormány ellen a harc megindult. A második faktor, aki tulajdonképpen még erősebben avatkozott bele ebbe a kérdésbe, a közös hadügyminiszter. Ez az ovo ellensége volt a két éves katonai szolgálatnak és mindent elkövetett arra nézve, hogy a két éves katonai szolgálatra fektetett törvényjavaslatot Magyarországon is, Ausztriában is megbuktassa. Ez a két faktor, az osztrák kormány és a közös hadügyminiszter szövetkeztek, ezek voltak azok, kiknek eljárása következtében a magyar kormánynak meg kellett buknia és ezért lépett vissza a Khuen-kormány.

Még arra kell röviden kitérnem, hogy mi a különbség a 3 éves katonai szolgálat és a benyújtott véderőjavaslatban lefektetett 2 éves szolgálati idő között. Ki kell mutatnom miért előnyösebb a véderőjavaslatok végleges elfogadása, amely a két éves katonai szolgálat alapján kívánja a megoldást, szemben a provizorikus megoldással.

A provizorikus megoldás 3 éves szolgálatra fektetve elsősorban elvonja azt az őriási előnyt, mely az ország lakossága sok ezrének előnyére válnék, az egy évvel rövidebb szolgálati időt. Ezzel szemben a provizorikus megoldás szerint évenként 36 ezer fővel szükséges több a katonaságnál, mint amennyit a véderőjavaslat a két éves szolgálaton belül kontemplál. Hosszabb szolgálati idő mellett még drágább is ez a megoldás, mert a 3 éves szolgálati idő alapján sokkal magasabbak a költségek.

Ettől eltekintve elesnek a katonai büntetőjogban a magyar nyelv érvényesülése, amelyért évek óta harcol a magyar országgyűlés és amit most végre sikerült megcsinálni, elesnek főleg az, ami a katonai büntetőjogban oly nagy vívmány, a magyar nyelvnek általános érvényesülése. Ily körülmények közt sem

a kormány, sem az országos munkapárt nem járulhat hozzá egy oly provizorium megalkotásához, mely csak hátrányokat rejti magában, de semmiféle előnyt nem biztosít számunkra. Így állván a dolgok, főképpen az a mód elítélendő, amelylyel az osztrák faktorok a magyar kormány ellen felléptek. Mert ha nyílt őszinteséggel, teljes határozottsággal léptek volna fel a kormány ellen, lehetne velük tárgyalni, lehetne vitázni. De lesből támadták meg a magyar kormányt és a többséget s mi ezért tekintetes törvényhatósági bizottság nem tesszünk egyebet, mint egyhangulag tiltakozunk az ellen, hogy idegen beavatkozást engedjünk a mi belügyeinkbe, mert a mi dolgainkba beleavatkozni csak a magyar törvényhozásnak lehet. (Ugy van, ugy van, zajos helyeslés.) Minden idegen faktort, kinek sem oka, sem joga nincs a beavatkozásra, határozottan vissza kell utasítanunk annál is inkább, mert a legkisebb mértékben sem volt szándékunkban a korona jogait megsemmisíteni. Mi szeretjük királyunkat (zajos eljenzés) és nem kívánunk az ő jogaihoz szentségtelen kezekkel beleavatkozni, de nem engedhetjük meg azt sem, hogy a mi törvényileg biztosított jogainkba mások illetéktelenül beavatkozzanak.

Nagyon jól tudjuk, hogy ebben a monarchiában csak a jogok kölcsönös tisztelete érvényesülhet és ez érdekünk nekünk magyaroknak elsősorban. Ha ezt tudjuk, ha vért és pénzt áldozunk a monarchia nagyságáért, akkor joggal megkövetelhetjük, hogy ez a félreértés elintéztessék oly formában, hogy a korona jogai megvédessenek, a nemzet jogai sértetlenül fennálljanak a jövőben is úgy mint a múltban.

Én azt hiszem tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy nem lehet hivatásunk tüntetni ennek a határozatnak a meghozatalánál. Nehéz, válságos időkben minden hazafias embernek arra kell törekednie, hogy a béke helyreálljon, az ország a fejlődés további ösvényére lépessen. Ennek következtében az a meggyőződésem, hogy Torontálvármegye közönsége, mely apáink hitét mindig követve a múltban, ma sem marad idegen ezzel a szép erényével szemben s felemelkedik arra a magaslatra, ahonnan ezt a helyzetet el kell bírni. Meggyőződésem, hogy még azok is, kik nincsenek velünk egy politikai nézetben, egyek lesznek velünk ebben a kérdésben, úgy hogy nem lesz ebben a törvényhatósági teremben egy ember se, aki ne esatlakoznék hozzánk most, amikor törvényileg biztosított jogaink épségben tartásáért felszólalunk. Ebben a hitben és meggyőződésben van szerencsém a következő határozati javaslatot beterjeszteni:

A határozati javaslat.

Torontálvármegye közönsége áthatva minden időben érzett királyhűségétől és taníthatatlanul ragaszkodva az ősi alkotmányhoz, fájdalommal észleli, hogy a király és nemzet közötti áldásos egyetértést veszély fenyegeti.

Mély hazafiai aggodalommal látja a vármegye közönsége, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly kormányának bukásában része van a monarchia másik államában keletkezett olyan politikai befolyásoknak, melyeknek a király és a magyar nemzet közötti egyetértő alkotmányos viszonyt érteni nem volna szabad. A lemondott kormány, mely az ország nagy többségének bizalmát bírja, meggyőződésünk szerint hivatva volt arra, hogy hazánk belső nyugalalmát helyreállítsa, anyagi és szellemi fejlődését biztosítsa és ezáltal a dinasztia és a monarchia erejének és tekintélyének emelése érdekében is határozottan közreműködjék.

A közönség aggodalma annál élénkebb, mert gróf Khuen-Héderváry Károly kormányának távozása az általa követett és a törvényhatósági bizottság általa helyesnek ismert iránytól való eltávolítását is jelentheti.

Átérezve a komoly és aggasztó helyzetnek a koronára és nemzetre egyaránt súlyos

esetőségeit, kijelenti a vármegye közönsége, hogy osztatlan bizalommal viseltetik ma is a gróf Khuen-Héderváry Károly kormánya tagjai, különösen annak elnöke iránt s e bizalomnak és szeretetnek a kormány-elnökhöz intézendő felirathat ad kifejezést.

Egyben kijelenti a vármegye közönsége, hogy ragaszkodva a múlt évi szeptember havi közgyűlésből a törvényhozáshoz intézett feliratában már kifejtett álláspontjához, kívánja a 2 éves szolgálatra alapított végleges véderőtörvény megalkotását, hogy ezáltal a törvényhozást a produktív munkától visszastartó, az állandó sürögés és vizsaly méreganyagát magában foglaló katonai kérdés, politikai életünkben kiküszöböltesse.

Ennélfogva ellenez minden ugynevezett provizoriummal való ideiglenes megoldást, mert az kiszámíthatatlan bonyokalmakat okozhat és mellözve a szociális előnyöket, újabb terheket róna a nemzetre és eltekintve mindeztől e megoldás sem monarchikus, sem nemzeti szempontból nem is indokolható.

Ezért kimondja, hogy csak oly kormány iránt viseltetik bizalommal, amelynek programja ezzel egyértelmű és amely az 1888. évi XVIII. t.-c.-ben biztosított felségjogok tiszteletben tartása mellett a nemzet ujonc megajánlási jogát kétségessé nem teszi és minden hátsó gondolat nélkül a hatvanhetes kiegyezés alapján áll.

A határozati javaslatot, amelyet a törvényhatóság tagjai többször kísérték zajos tetszéssel és helyesléssel, a közgyűlés végül őriási lelkesedés mellett egyhangulag elfogadta.

Ezután dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző előadta az általa szerkesztett feliratot, amely így hangzik:

A felirat.

Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur!

A nagy események, a döntő elhatározások ünnepélyes nyugodtságát érezzük abban a magatartásban, melyet a magyar nemzet tulnyomó többsége a mostani válság során tanusít.

S ha az így előállott helyzet, melyet nem tekinthetünk pusztán kormányválságnak, mert annak keretét messzi tullepi, keletkezésében és indító okaiban nem lenne oly igen szomorú, szinte örvendenünk lehetne, hogy ime alkalom nyílt arra, hogy nemzetünk a maga jogainak, méltóságának, tekintélyének ily majdnem egységes kifejezését adhassa. S örvendhetnénk, hogy végre, annyi keserves tévedés után, az ország színe-java összetalálkozik azon politikának megbecsülésében, mely a sérelmek és jelszavak erőnélküli hangoztatása helyébe, a nemzeti erőgyűjtés, a dualisztikus kapcsolatnak megfelelő higgadt körültekintést s a partitisanos államforma szilárd védelmét, szóval Deák Ferenc alkotásának megifjultt erővel való érvényesítését tartja feladatának.

Bizonyos, hogy ezen eredmények fájdalmas megismerések következményei. Megismerésekké, melyek most már sokak által láthatóan bevilágítanak nemzetünk sorsába.

S bárha e látás fokozott megmondoltságra s önfegyvelmezésre int, ha arra utal is, hogy a lehetőséghez képest keressük az Ausztriával való meg egyezés útjait, mégis az a tüntető állásfoglalás, melylyel parlament és főrendiház tettek hangos és illetékes bizonysgot amellet, hogy osztják azt a politikát, melyet Nagyméltóságod és kormánya folytattak, ez az állásfoglalás az ország riadó helyeslésétől kísérve, azt bizonyítja, hogy ott, hol elévülhetlen alkotmányos jogaink föntartásáról, ott hol nemzeti becsületünkről van szó, ott éppen e legszentebb javaink érdeke követeli, hogy határozottan szálljunk szembe minden bárhonnán jövő akarrattal.

Ezen főlemelő megnyilatkozáshoz akarjuk kapcsolni a magunk szerény szavát is, midőn Nagyméltóságodat

Az újság árusítást beszüntettem. Ezután a legnagyobb súlyt

371-41

uri divat üzletemre fektetem,

s állandó nagy raktárt tartok: férfi ingek, gallérok, nyakkendők stb. e szakmába tartozó áruiból, melyekre a nagyérdemű közönség b. figyelmét ezennel felhívom. — Kiváló tisztelettel

PERGER REZSŐ.

elsősorban és kormányát bensőséggel üdvözljük, ragaszkodásunkról biztosítjuk és az eddig követett uton való kitartásra felkérjük.

Az utolsó hetek eseményei bizonyították be újból, most mindenki számára megérthetően, hogy Nagyméltóságod az a hivatott államférfi, aki egyrésztől a megfontoltságnak, de azután a tántoríthatlan kitartásnak, valójában az érdemleges komoly nemzeti politikának képviselője. Annak a politikának, mely nyilván megvalósíthatatlan célokat nem tűz maga elé, mely nem követel lehetlent, de amely nem enged abból, mihez jogunk s mit megvalósítani érünk van.

Amikor mi Nagyméltóságodat kormányra lépte alkalmából üdvözlünk, már ez alapon tettük azt. Mert Nagyméltóságodnak s minisztériusainak közéleti multja biztosságot nyújtott arra, hogy országunk javát, úgy a mi külön ügyeinkben, valamint az Ausztriával közösen intézendőkben méltóan fogják képviselni. S jóleső megnyugvással láttuk, hogy minden fontos kérdésben s ezek során a most homlokterben levő katonáiban, Nagyméltóságok itthon is, Bécsben is valódi érdekeinket szem elől sohasem tévesztették. Mert gyönyörűségeen jóleső tudat az, mely elfogja a magyar embert, ha arra gondol, hogy a kormánya Bécsben, a guvernementális tudás teljes felszereltségével ellátva, ott soha el nem ragadtatja magát, tekintélyt tart s nyugodt méltósággal érvényesíti érdekeinket.

S ha kormányunk ezen magatartása dacára lehetett válság, ez nem az eljárás, a rendszer hibáját bizonyítja, hanem legfőleg azt, hogy a mi különleges viszonyaink között még a legarratemettebb magyar államférfi is ki van téve oly eshetőségeknek, oly áramlatok ideig-óráig való sikeres érvényesülésének, melyek működését megbénítják, de amelyekkel szemben éppen a Nagyméltóságod nyílt fölényes lojális politikája a legjobb fegyver.

És mert mi, Torontálvármegye közönsége, teljességében osztjuk Nagyméltóságod ezen politikáját és mert tudjuk, látjuk, hogy ahhoz minden viszonyok között hű marad s attól semmi válság el nem téríti, fokozott tisztelettel hajlunk meg képességei és tetteire s áldozatrakész hazafisága előtt.

Kérjük fogadjon el bizalmunk, ragaszkodásunk s tiszteletünk kifejezését, mint azon legtisztább forrásból fakadó elismerést, melyet honfitársai a küzdőtérén álló magyar államférfinak nyújthatnak.

Kelt Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1912 március hó 18-ikán tartott rendkívüli közgyűlésén.

A gyönyörűen megírt, szárnyaló hangú s amellel mindvégig politikai bölcseséget visszatükröző fölriratot a törvényhatósági bizottság tagjai meg-megújuló viharzó tetszéssel és éljenzéssel kísérték s végül perzsekig tartó hatalmas tapsal fogadták.

A szerbek bizalma.

Most a közgyűlésnek egy újabb föl-emelő momentuma következett, amikor dr. Gyorgyevics Milos bizottsági tag a törvényhatóság szerb nemzetiségű tagjai nevében a következőket mondotta:

Tekintetes törvényhatóság!

Legyen szabad nekem is a szőnyegen levő kérdéshez röviden hozzászólnom. Azoknak, kik személyi politikát nem üznek — és ilyen voltam és vagyok én is — teljesen mindegy, ki marad és ki lesz a kormányelnök. De abban, hogy a törvényhozás többségének a tételes törvényekbe nem ütköző álláspontja illetéktelen befolyások folytán a törvényhozás másik tényezője által tiszteletbe nem vétetik, az alkotmányos tényezők meg nem engedhető összeütközését és ezáltal az alkotmány veszedelmét látom. Ki kell jelentenünk, hogy az alkotmány sértetlen védelmében nem ismerünk határt és a végletekig fogunk törvényes harcokat folytatni.

Dr. Gyorgyevics Milos beszédét szintén percekig tartó élénk éljenzés kísérte, amelynek elcsöndesültével tomboló lelkesedéssel elfogadta úgy a határozati javaslatot, mint a fölriratot.

A közgyűlésnek politikai ünnepét Jankó Ágoston alispán indítványa készítette be, hogy a törvényhatóság táviratilag közölje mai határozatát a kormányelnökkel, hogy minél hamarosabban tudomására jusson s míg a fölrirat kezéhez jut, addig is üdvözlje.

A hatalmas politikai manifesztációval különben is a közgyűlés véget ért, mert a törvényhatóság a tárgysorozatra kitűzött többi tárgyakat minden további vita nélkül magáévá tette.

HIREK.

— **Városi közgyűlés.** Nagybeeskerek város képviselőtestülete ma délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, amelyről holnapi számunkban hozunk részletes tudósítást.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a garabosi férfialárdai alapszabályait jóváhagyta.

— **A szabadliceum előadása.** A kultúregyesület nagybeeskereki szabadliceumában tegnap délután dr. Klein Mór, a nagybeeskereki ízr. hitközség kiváló főbírája tartott előadást Széchenyi István grófról. Dr. Klein Mór az ő mély tudására valló előadásában behatóan ismertette előbb Széchenyi gyermekkorát és ifjúságát, majd utazásait. Azután szövegeletről, törekveiről, korára való hatásáról és történelmi jelentőségéről. A szépen és nagy gonddal fölépített előadást a nagyszámmal megjelent közönség mindvégig érdeklődéssel és figyelemmel hallgatta s azután élénk tapsokkal honorálta a tudós előadót.

— **József-nap az árvaházban.** Vasárnap délután ünnepélyt rendezett Alfréda nővér az árvákkal az árvaház szeretett elnökének Franz József László kereskedelmi tanácsosnak névnapja évfordulója alkalmából. Az árvák vigjátékot adtak elő, melyet a jelenvolt nagyszámú közönség mindvégig élénk tetszéssel kísért. Az ünnepély kezdetén szeretetüknek és hálájuknak üdvözlő mondokával, virágcsokor kíséretében adtak a gyermekek kifejezést az árvaházegylet elnöke Franz József László és neje iránt. A felvonás közben ugyancsak üdvözölték az árvák névnapjuk alkalmából Balázs József főgymnáziumi igazgatót, Harzer József főgym. tanárt, alelnököt, dr. Weiserschan József városi főorvost, intézeti orvost és Szegfű Sándor állami tanító, titkárt. Az ünnepély végén Franz József László meghatva köszöntö meg Alfréda nővérek, hogy oly szerettel és gonddal neveli az árvákat.

— **Március 15-ike.** Otelekről írják lapunknak: A magyar szabadság hajnalpirkadásának napját lélekemelő, szép ünnepély keretében ünnepelte meg március 14-ikén az oteleki állami elemi iskola, melynek 300-nál több növendéke ragyogó arccal, nemzeti színű kokárdás díszszel mellén örömmel sietett az ünnepély helyére: az iskolába. Ősi szokás itt a hazafias ünnepeket nem osztályonként elkülönítve, hanem együttesen, egy teremben ami az intézet növendékeiben csak öregbíti az összetartozandóság érzetét. Szébbnél-szebb szavaltatok — köztük meglepő készülségre vallók is — és hazafias énekek hangzóttak el a növendékek ajkáról. Az ünnepi beszédet lelkesen s az ünnep nagy jelentőségéhez méltóan íj. Róza Ferenc tanító mondotta, aki eszme és tartalomdus beszédeért hallgatóinak figyelmét mindvégig lekötötte. A szép ünnepély a Hymnusszal s az igazgató hazafiasra s hazaszeretetre intő szavataival végződött.

Nagy lelkesedéssel ünnepelte meg március 15-ét Beodra község hazafias érzelmű közönsége is. A szép ünnepélyt a beodrai állami iskola tantestülete rendezte. Reggel 9 órakor a rk. templomban Prém Péter rk. plébános ünnepélyes istentiszteletet tartott, amelyen ugyszólván az egész község megjelent nemzetiség és valláskülönbség nélkül. Isteni tisztelet után az állami elemi iskola egyik tantermébe vonult az ünnepelő közönség, ahol a nemzeti színű kokárdával díszített iskolás gyermekek Hanók József áll tanító vezetésével mellett szébbnél-szebb hazafias énekeltek, és alkalmi költeményeket szavaltak el. Ezután Róza József állami isk. igazgató rövid, de tartalmas beszédet intézett a gyermekekhez, egyszerű keresetlen szavakkal magyarázta meg március 15-nek emlékét és jelentőségét. Végül László

Miklós gononksági elnök mondott köszönetet a tantestületnek, a felejthetetlen ünnepély rendezéséért. Este a Korona-vendéglőben 120 terítéses bankett volt, melyen a község színe java mind részt vett, s amely a legemelkedettebb hangulatban a késő éjjeli órákig tartott. More patrió, toasztokban sem volt hiány. Nagy hatást keltett Róza igazgató prológja, melyet bankett közben Ernst József mondott el zajos éljenzés közben, valamint a prológba beleszóvott „Talpra magyar!” A prológ szerzőjét a közönség zajos óvációban részesítette.

— **A filharmónikusok műkedvelő-előadása.** A nagybeeskereki filharmónikusok tegnap este megismételték a „Kis cukros” című francia vigjáték előadását, amelylyel tudvalevőleg Szilveszter-estén is nagy sikert arattak. Az előadás, amelyre színültig megtelt a színház, ezuttal is kitünően sikerült s a közönség mindvégig kitünően mulatott a darabon és nagy tetszéssel kísérte az előadóknak a műkedvelői nivót jóval meghaladó játékát. Különösen viharos derültséggel kísérte Kurländer Antal alakítását, aki Lapistolle papa szerepében valóságos kabinetalakítást nyújtott. De élénk óvációban részesítette a közönség a „Kis cukros” szerepében Kugler Mariskát is, aki kedvesen, szinte színésznői készséggel játszott. Nagy tetszést keltett Felicien Beddarige szerepében Ripka Imre, de a többiek is, így Kupuszároovits Jenő, R. Krucsa Vilma, Götter János, Nemes Leó, Ujházy Lajos, Hoffmann Vilma, Kugler Gusztika, Kálmán Sándor és Kaufmann József mind kitünően megállták a helyüket s méltán megérdemelték az est folyamán sokszorosán felhangzó tapsokat.

— **A beteg tanító.** Az alábbi panaszos sorokat vettük: Hogy a tanító mozgalma mennyire igazolt mutatja az alábbi eset is. A helybeli g. k. szerb felekezeti iskolánál megbetegedett egy tanító s orvosi bizonyítvány alapján szabadságot kért. A szabadságot megkapta ugyan, de azon kikötéssel, hogy a 100 korona havi fizetéséből havonta 80 koronát (szóval nyolevan) vonassék le helyettesének a díjazására. Hát ez a beteg tanító most, ha nincs vagyona, vagy pusztuljon el, vagy a kis gyermekeit menjenek érte koldulni, mert havi 20 koronából még az egészséges ember sem bír megélni, hát még patikára és orvosra hogyan teljék? Szinte hihetetlen az eset, de sajnos szent igaz, hogy az illető beteg tanító március 14-én, vagyis 6-naptár szerint 1-én nem kapta meg a fizetését, mert beteg, pedig még az utolsó szolga és utcaseprő is ha megbetegszik megkapja a fizetését: ám g. k. szerb felekezeti tanító — bár az 1907. évi XXVII. t. c. „köztisztviselőnek” minősítette — még ezeken is aul van. Sajnos, az említett törvényeknek még érvényt sem bír szerezni a beteg tanító, egyházi hatóságának rendeletémiatt.

— **Meteor az időről.** Meteor legújabbán a következőket jelenti az időről: Az időjárás a 22-ike zavarja meg jobban, amidőn újra hűvös, esetleg erősebb hőszűlyedés várható, sőt 28 körül még hóesés sincs kizárva s változó jellegű idővel és csapadékképződéssel a hó végéig tart. Március havának változati napjai közül legerősebb hatásuk: 16 enyhe; 22 hideg, szeles, csapadékos hó alakban; 28 csapadékos. Április havának változati napjai közül 1—6—15—19—22 a legerősebb hatásuk. 1 változó, leginkább szeles jellegű idővel és érszben csapadékkal. 6-iki hőszűlyedéssel, amelyet leginkább a 15-iki fog enyhébbé tenni; 19-iki újra hidegebb jellegű; a 22-iki pedig szeles, csapadékos változatokkal.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Törvényszék.

§ A nagyteremai gyilkosság. — A per-
ujidást elutasították 1911. januárjában történt,
hogy Máriaöldén (Nagyteremian) megölték
Knab Károly odaváló gazdát. A gyilkossággal
rokonát Knab Edét vádolták, de a nagy-
kikindai esküdszék fölmentette. A máriaföldiek
nem tudtak belenyugodni az ítéletbe s a család
pörüjtást kért a nagykikindai ügyészségnél.
A kikindai ügyészség alaposan megindokolt, az
ügy minden lényeges mozzanatára kiterjedő
határozattal visszautasította a kérelmet, mint
olyant, mely az alapperben hozott ítélet meg-
változtatására teljesen alkalmatlan.

E határozat ellen adott be felfolyamodást
a család a szegedi főügyészhez. Kérték, változ-
tassa meg az ügyész határozatát és utasítsa
a pörüjtást megelőző újabb vizsgálat és ennek
eredményéhez képest a pörüjtás indítványozá-
sára. Hogy nagyobb súlyt adjanak a kérvény-
nek, deputációt vezettek Szegedre a felfolya-
modás beadása után és annak hivatalos elin-
tézése közben.

Trayber Vince főügyésznek más volt
álláspontja, mint a kikindai ügyésznek. Meg-
változtatta ennek határozatát és utasította a
pörüjtás indítványozására. A kikindai ügyész-
ség vezetője korábbi indítványával szemben
ugyanazon bizonyítási anyag alapján indítvá-
nyozta a pörüjtást, illetve az azt megelőző
vizsgálat elrendelését.

A nagykikindai törvényszék most
tárgyalta az ügyészség indítványát s ki-
mondta, hogy az indítványt visz-
szautasítja, mert alkalmas bizonyi-
téket az újrafelvételi indítvány nem em-
lít fel.

A törvényszék azzal indokolta a visz-
szautasítást, hogy újrafelvétel alapjául
az ügyészség által megjelölt körülmények
újabb bizonyítéknak csak annyiban te-
kinthetők, amennyiben azok a tanúk,
akikkel az ügyészség az újrafelvétel alap-
jául felsorolt tényeket bizonyítani ki-
vánja, az alapjárásban kihallgatva nem
lettek. Egyébként azonban ezeket új bi-
zonyítékul tekinteni egyáltalán nem lehet.
Ugyanazon körülményeket, bár most
tanuvallomásokkal, az alapperben lefoly-
tatott bizonyítási eljárás folyamán már
bizonyítani akarták. De ettől eltekintve,
ezek az újrafelvétel alapjául szolgáló al-
kalmas bizonyítéknak sem tekinthetők és
tőlük a felmentett Knab Ede elítélte-
tése nem várható. Minthogy tehát ezek
szerint az újrafelvétel alapjául alkalmas
bizonyítékot nem hoz fel, az újrafelvételi
indítványt vissza kellett utasítani.

TÁVIRATOK.

A politikai válság.

**A helyzet mozdulatlan. — Eddig nincs
újabb meghívás. — Osztrák államférfiak
a királynál.**

Budapest, márc. 18. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A helyzet még mindig
mozdulatlan. A király a szombati kihall-
gatások óta nem fogadott újabban más
magyar államférfiut s újabb meghívás
sem történt. Így Lukács László sem ka-
pott eddig még meghívót, de bizonyos,
hogy a legközelebbi napokban magához
hívja a király. Egyebekben ma megint
jobban kidomborodott az a vélemény,
még osztrák politikai körökben is, hogy a
válságot a jelenlegi regimmmel kell meg-
oldani. A döntés azonban még egy ideig
el fog húzódni s majd csak a német csá-
szár látogatása után történik elhatá-
rozó lépés a válságban.

Újabb meghívás

eddig nem történt s bécsi jelentés szerint
csak a német császár bécsi látogatása
után veszi föl a király megint a kihallga-
tások fonalát. Lukács László pénz-
ügyminiszter sem kapott eddig meghívást,
de bizonyos, hogy a hét végén megkapja
a királyi meghívót.

A válság megoldása

a mai jelentések szerint valószínűleg a
jelenlegi kormány reaktiválásával fog

megtörténni. Ez az osztrák politikai kö-
rök véleménye is s Bécsben mindinkább
hangoztatják, hogy a kibontakozás csak
a jelenlegi regimmmel lehetséges. Azt is
hangoztatják, hogy Lukács László kihall-
gatása alkalmával szintén a jelenlegi
kormány reaktiválását fogja ajánlani a
királynak. Ő csak a király egyenes kíván-
ságára vállalkozik kormányalakításra, ak-
kor is csak akkor, ha föltétlen megkapja
mindazokat az eszközöket, amelyek segít-
ségével a sikeres kibontakozást elérni
reméli.

Ezzel kapcsolatban egyes bécsi je-
lentések arról adnak hírt, hogy Nagel
hercegérsek, aki tegnap kihallgatáson volt
a királynál, erősen érvelt az uralkodó
előtt Lukács László megbízatása ellen.

Újabb bécsi jelentés szerint ma kü-
lönben

ismét voltak kihallgatások

a király előtt, amennyiben a király fo-
gadta Bercbold gróf külügyminisz-
tert, az osztrák miniszterelnököt és az
osztrák pénzügyminisztert. E kihallgata-
sok hír szerint a magyar válsággal vol-
tak összefüggésben.

A Tegethof vizreboesátása.

Budapest, márc. 18. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgöny-
zik, a „Tegethof” nevű új Dreadnought
vizreboesátása március 21-ikén lesz. A
vizreboesátáson megjelenik Ferenc
Ferdinand trónörökös is nejevel. A
jelentés azt mondja, hogy a Tegethof
vizreboesátását az osztrák kormány fel-
akarja használni arra, hogy a munkapár-
tot Auffenberg hadügyminiszterrel ki-
békítse.

Török lövés magyar hajóra.

Budapest, márc. 18. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Fiuméből sü-
rgönyzik, március 14-ikén este az albán
parton levő Luza török erődből rálöttek
a magyar-horvát tengerhajós társaság
„Kodre” nevű gőzösére, mely az albán
partoknál közlekedik. A vizsgálat meg-
indult.

Az angolországi sztrájk.

Budapest, márc. 18. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Londonból sü-
rgönyzik, Glasgowban a rendőrök össze-
ütköztek a sztrájkoló bányászokkal, akik
a dolgozó munkásokat meg akarták aka-
dályozni a munkában. A rendőrök nem
birtak a sztrájkolókkal, amire katonaság
jött, amely sortűzet adott a zavargókra.
Több ember meghalt, számosan megse-
besültek.

Leégett vegyészeti gyár.

Budapest, márc. 18. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Az éjjel nagy tűz puszt-
ított a fővárosban. A Soroksári-uton
ugyanis kigyuladt a Helvey-féle vegyé-
szeti gyár s nagy része elhamvadt. A
vizsgálat szerint a tüzet gyújtogatás
okozta. A nyomozás folyik.

Tőzsde.

A Lloyd budapesti távirata	március 18.
Buza (áprilisra)	23.24 — —
Buza (májusra)	— — — —
Rozs (áprilisra)	20.78 — —
Zab (áprilisra)	19.80 — —
Tengeri májusra)	17.44 — —

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Az écskai uradalomnál
2000 db tuja
60—80 cm. magasságban,
450 db fenyő
170—200 cm. magasságban és
1000 db szép
akác-sorfák
eladóok.

Közel-bbi adatokkal szolgál az
Uradałmi tisztartóság, Écska.

374—31

Beodra-Karlovai takarékpénztár
részvénytársaság.

Meghívó

1912. évi április hó 14-dikén délután
1 órakor Beodrán, az intézet helyiségé-
ben megtartandó

rendkívüli közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Alaptőke emelése 50.000 K.-ról
100 000 koronára.
 2. Alapszabályok 2. és 7. §§-ainak
módosítása.
 3. Egy társasági tisztviselőnek a
cég jegyzésére való meghatalmazása.
- Beodra, 1912. március 16-án.

370—11

Az igazgatóság.

Megjegyzés. Szavazati jogot csak a rész-
vénykönyvben 14 nap előtt beiktatott részvé-
nyes gyakorolhat.

Nagybecskerek Vidéki Gözeke-szövetkezet.

Meghívó.

A „Nagybecskerek Vidéki Gözeke-
szövetkezet” f. évi március hó 30-án
d. e. 11 órakor a Torontáli Agrárbank
Részvénytársaság helyiségében

VII. rendes közgyűlését

tartja, melyre a tagok az alapszabályok
9. §-a értelmében ezennel meghivatnak.

Közgyűlési tárgyak:

1. Két hitelesítő választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizott-
ság évi jelentése; az 1911. évi zárszá-
madás előterjesztése; a mutakozó vesz-
teség fedezetére vonatkozó rendelkezés;
az igazgatóság és felügyelő-bizottság
részére a felmentvény megadása.
3. 5 igazgatósági tag választása.
4. 3 felügyelő-bizottsági tag és 1
póttag választása.
5. Netáni indítványok.

1911. évi december 31-én a tagok
száma 10, üzletrészeik száma 1015, az év
folyamán belépett 1 tag, kilépett 1 tag.
A felügyelő-bizottság által megvizs-
gált évi mérleg a szövetkezet helyiségé-
ben mindenki által megtekinthető.

Nagybecskerek, 1912. március 16,

275—11.

Az igazgatóság

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

75946/912. A. I. b.

Pályázat.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága pályázatot hirdet **300 forgalmi díjnoki állásra.**

A forgalmi díjok kettő korona 50 fillér kezdő napidíjban részesül.

E kezdő napidíj minden egyes szakvizsga letétele után 20 fillérrel felemeltetik s így azoknak, kik mind a három szakvizsgát letették, napidíja 3 korona 10 fillérre emelkedik.

Hat hónap leforgása alatt köteles az előirt 3 szolgálati (táviradai, forgalmi és kereskedelmi) szakvizsgát letenni.

E hat hónap alatt a forgalmi díjoknak rendszeres beosztása nem lesz, hanem ezt az időt a szükséges gyakorlati ismeretek elsajátítására fordítja.

A szakvizsgák sikeres letétele után a forgalmi díjok önróló, rendszeres szolgálati beosztást nyernek és lehetőség szerint egyéni önálló szolgálattétel után 1913. évi szeptember hó elsején a vasuti tisztképző tanfolyamra fognak berendeltetni. A tisztképző tanfolyam sikeres elvégzése, valamint a képesítő vizsgálat letétele után a legközelebbi májusi, illetve novemberi általános tisztviselői és tisztviselőgyakornoki kinevezések alkalmával 100 korona havidíjjal hivatalnok gyakornokká neveztetnek ki és egy évi, legrosszabb esetben másfél évi gyakornokoskodás és a tényleges katonai szolgálat teljesítése vagy a hadkötelezettség alóli végleges felfüggetés után 1600 korona évi kezdő fizetéssel és a szabályszerű lakáspénzzel, esetleg természetbeni lakás élv. zetével hivatalnoki kinevezetésben részesülnek.

E kiállításba helyezett határidők betartása azonban a magyar királyi államvasutaktól nem követelhető.

Forgalmi díjokká csak az vehető fel, aki legalább valamely főgimnázium, főreáliskola vagy ezekkel egyenrangú tanintézetben végzettségnyelvényt (érettségi bizonyítványt) nyert és amellyel az 1907. évi XLIX. t. c. alapján kiadott s törvényerővel bíró vasuti szolgálati rendtartás 5. §-ának a)–e) pontjaiban előirt feltételeknek megfelel.

Nős egyén forgalmi díjokká fel nem vétetik.

A felvételt sajátkezűleg irt és aláirt folyamodványban kell kérni. A folyamodványhoz csatolandó születési anyakönyvi kivonat, érettségi és erkölcsi bizonyítvány. Közlendő ezenkívül a folyamodványban a folyamodónak valamely alkalmazottunkkal netalán fenálló rokonsági viszonya és a véderőhöz való viszonya is, azonkívül megemlítendő, hogy a folyamodó a magyar nyelven kívül még milyen nyelveket beszél.

A folyamodók nőtlen állapotukat, saját korábbi foglalkozásukat, valamint édes atyjuk jelenlegi, esetleg elhunyt édes atyjuk volt foglalkozását igazolni tartoznak.

Az összes felsorolt kellek igazolására annál nagyobb súly helyezendő, mert szabályaink szerint, ha az alkalmazott a szolgálatba való felvételnél oly körülményt titkolt el, mely a felvételnek akadályul szolgált volna, a szolgálatból elbocsátható.

Azok a folyamodók, kiket alkalmazni kívánunk, a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál megtartandó vizsgálatnak tartoznak magukat alávetni. A vizsgálat a testi alkalmatlanságot megállapító orvosi vizsgálatból és a szellemi alkalmatlanságot megállapító bizottsági vizsgálatból áll.

Az orvosi vizsgálat díja négy korona és ezenkívül az orvosi bizonyítványra egy koronás okmánybélyeg szükséges.

A vizsgálatra behívandó folyamodók tartoznak az erre vonatkozó értesítésben megjelölt időben és helyen pontosan megjelenni s az orvosi vizsgálatért a 4 korona díjat, az egy koronás okmánybélyeggel együtt a vizsgáló orvosnak átadni.

A felveendő forgalmi díjok beosztási helyét az igazgatóság egész vezetésevel megkezdett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1912. évi V. 279. számú végzése folytán Moldován Sándor javára 2000 korona tőkekövetelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1912. évi február hó 24. napján lefoglalt és 662 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltétven, annak Nagybecskereken Gabona-tér 1. sz. alatt leendő megtartására határidőül **1912. évi március hó 30. napjának délután 4 órája** kitűztetik az 1912. évi V. 279/2. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok.

Nagybecskereken, 1912. évi március hó 14. napján.

Budapest, 1912. március hó.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálszécsány község képviselőtestülete 100. és 115. kgy. 1647/911. számú határozatával a község utcáinak cyclops köburkolattal való kiépítését határozván el, ezen munkák biztosítása céljából Torontálszécsány község-házánál folyó évi **április hó 4-én** délelőtt 9 órakor megtartandó szóbeli és zárt írásbeli versenytárgyalás hirdettetik az alábbi feltételek mellett:

1. Ajánlatot lehet tenni:
a) az összes munkákra;
b) csak a kőanyag szállítására;
c) csak a beépítési munkákra, de az összes munkára ajánlatot tevők is kötelesek a kőanyagszállítást magában is vállalni.

2. A munkálatok a munkaátadás napjától számított 14 nap alatt megkezdendők és legkésőbb 5 hónap alatt befejezendők.

3. Az ajánlatok 5 pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva s „Ajánlat Torontálszécsány község utcáinak cyclops köburkolattal való kiépítési munkálatára” felirattal ellátva a fenti időpontig Torontálszécsány községe előjáróságánál adandók be.

4. Ajánlattevők kötelesek az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban Torontálszécsány község pénztáránál letenni s a nyert nyugtát ajánlatukhoz mellékelni.

5. Ajánlattevők ajánlataikkal az árlejtés napjától számított 30 napig maradnak kötelezettségben és bánatpénzüket csakis a döntés után fog kiadni.

6. A szóban forgó munkákra vonatkozó költségvetés, általános és részletes feltevések a községi előjáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlat csakis a községi előjáróságnál kapható ajánlati lapon és előmérték költségvetésen egységárrakkal tehető meg.

7. A munka elnyerője 5% bánatpénzt 10%-ra tartozik kiegészíteni, ami biztosíték címén a jótállási határidőig visszatartatik.

8. Torontálszécsány község fentartja a jogot, hogy az ajánlatok közül az ajánlati árakra való tekintet nélkül bármelyiket fogadhassa el vagy valamennyi ajánlatot visszautasíthassa.

Torontálszécsány, 1912. március hó 15-én.

Községi előjáróság.

Nagykikindai járás főszolgabírájától.
1258—912. szám. 367—3.1

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésben levő **padéi kórorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. c. 7. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1912. évi **április hó 20-ig** a nagykikindai szolgabírói hivatalhoz küldjék be.

A kórorvos javadalmazása az 1908. évi XXXVIII. t. c. értelmében 1600 korona törzsfizetés, 5—5 évenként összesen 800 koronára emelkedhető 200 korona ötödéves korpótlék. Magyarpadé és Padé községtől egyenként 600—600 korona személyi pótlék, Magyarpadé és Padé községenként 150—150 korona lakbér, szabályrendeletileg megállapított nappal 1 kor., éjjel 2 korona látogatási díjak, továbbá halottkémlési és husszemlézeti díjak élvezete.

A választás 1912. évi április hó 30-án d. e. 9 órakor fog Padé község-házánál megtartatni.

Nagykikinda, 1912. évi március hó 14-én.

Horváth Zoltán, főszolgabíró.

257. Bvk. 1912. sz.

377—1.1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1911. évi 1912. évi 1903. számú végzésével megkezdett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1912. évi V. 279. számú végzése folytán Moldován Sándor javára 2000 korona tőkekövetelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1912. évi február hó 24. napján lefoglalt és 662 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltétven, annak Nagybecskereken Gabona-tér 1. sz. alatt leendő megtartására határidőül **1912. évi március hó 30. napjának délután 4 órája** kitűztetik az 1912. évi V. 279/2. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok.

Nagybecskereken, 1912. évi március hó 14. napján.

Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

1465—1912. sz.

373—3.1

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó **Valkány** községben megüresedett, 1200 korona fizetéssel és 200 korona lakbérrel egybekötött **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi március hó **28-ig** adják be.

A választást folyó évi március hó 29-én délelőtt 9 órakor tartom meg.

Nagyszentmiklós, 1912. március hó 12-én.

Hadfy, főszolgabíró.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az alatt jegyzett számú zálogtárgyak lejártak és az XIII. 1884. t. c. értelmében **1912. évi március hó 26-án d. e. 9 órakor** aláírt intézet helyiségében árverés alá kerülnek. — Ezen zálogtárgyak kiváltása vagy meghosszabbítása 1912. évi március 24-ig d. e. 10 óráig eszközölhető.

Nagybecskereki kézi zálogköltcsön-intézet.

58. 1911. 2461 3428, 858 5883 6041. 113.
37. 212. 334. 7388 870. 9209. 566. 10657.
792 895 924 11618 12417 13148, 182. 544.
714 14316 73 682 15930 38, 85. 16003.
260. 322 29 570. 706 17127 28, 38. 387.
551 60. 684 721. 18145 269 925. 19621. 37.
20566. 605 961 21196. 203 84 473. 516.
78 645 824. 912. 72 22115. 16 47. 86. 239.
78. 398. 467 71. 530 657 81. 711. 75. 821. 59.
930. 34. 76. 23049. 200. 361. 481 98. 689 93.
738. 39. 40. 41. 42. 84. 823 79. 905. 14. 24078.
84. 89 176 205. 406. 56. 550. 710. 842. 75.
95. 25003 5. 6. 10. 11. 13. 68. 84. 140. 91.
98. 217. 56. 414. 507. 43. 83. 703. 802.
920 53. 84. 26003. 9. 18. 60. 113. 41. 43. 74.
220. 36. 42. 70. 83. 305 61. 419. 22. 34. 50. 79. 92.
534. 654. 700. 2. 21. 47. 49. 55. 65. 73. 823. 65.
68 90. 936. 42. 46. 73 97. 27005. 23. 32. 33. 70.
113 37. 50. 66 81. 88. 224. 31. 45. 54. 62. 73. 78.
305. 7. 24. 40. 42. 54. 55. 62. 78. 81. 83. 84. 98.
402. 11. 17. 30.

Nagyzezsény község előjáróságától.

301 - 1912. szám.

368—3.2

Versenytárgyalási hirdetmény.

Nagyzezsény községben az áll elemi iskolai lakás kibővítendő.

Az említett munkálatok biztosítása céljából a versenytárgyalás Nagyzezsény község-házánál 1912. évi **április hó 10. (tizedikén)** d. e. 10 órakor következő feltételek mellett fog megtartatni:

1. Írásbeli ajánlatok legkésőbb a versenytárgyalás megkezdése előtt postán vagy személyesen aláírt község előjáróságánál beadandók. Megjegyezzük, hogy tárgyalás alá csak a szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt és sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A boríték felirása: „Ajánlat a nagyzezsényi áll. elemi iskolai lakás kibővítési munkálatokra” lesz.

2. A terv és költségvetés a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők vagy lemasolhatók. Előírányzott összeg 3957 kor. 97 fillér.

3. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki iparának gyakorlatára hatósági engedéllyel bír. Azon iparosok, kiknek törvényes képesítésük nincs, kötelesek ajánlatukban képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és ennek képesítését okmányilag igazolni.

4. Az építési munkák a munkaátadás napjától 8 nap alatt megkezdendők és legkésőbb 1912. évi augusztus 15-ig befejezendők.

5. Ajánlattevők kötelesek az általuk megajánlott összeg 5%-ának megfelelő összeget készpénzben vagy biztosítékképes értékpapírokban legkésőbb az árverés megkezdése előtt a községi pénztárba letenni.

6. A munkálat elnyerő vállalkozó bánatpénze 10%-ra kiegészítendő s a szokásos jótállási határidő lejártáig kamatmentesen visszatartatik.

7. A munkálat elnyerője az összes nyers anyagokat, fél gyártmányokat, kész iparcikkeket a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni, a munkához pedig csakis magyar honos műszaki erőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket és munkásokat alkalmazhat.

8. Az előjáróság fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Nagyzezsény, 1912. évi március hó 13.

Községi előjáróság.